



Concept

Begrotingswijziging Regionale Uitvoeringsdienst Drenthe 2018

INHOUDSOPGAVE

1. VOORWOORD/SAMENVATTENDE INLEIDING	3
2. GEWIJZIGDE BEGROTING 2018 IN ÉÉN OOGOPSLAG	5
2.1 MISSIE EN DOELSTELLINGEN RUD DRENTHE	7
2.2 (BELEIDSMATIGE) ONTWIKKELINGEN	8
2.3 EEN NIEUWE OPZET VAN DE BEGROTING	13
3. PROGRAMMAPLAN	14
3.1 DE PROGRAMMA'S	14
3.2 PROGRAMMA MILIEU – REGULIER	14
3.3 PROGRAMMA MILIEU – PROJECTEN	17
3.4 PROGRAMMA ORGANISATIEONTWIKKELING	17
3.5 ALGEMENE DEKKINGSMIDDELEN, OVERHEAD, VENNOOTSCDHAPS-BELASTING EN ONVOORZIEN	18
4. PARAGRAFEN	21
4.1 PARAGRAAF LEGES / LOKALE HEFFINGEN	21
4.2 PARAGRAAF WEERSTANDSVERMOGEN EN RISICOBEBEERSING	21
4.3 PARAGRAAF FINANCIËLE KENGETALLEN	26
4.4 PARAGRAAF FINANCIERING	27
4.5 PARAGRAAF BEDRIJFSVOERING	28
4.6 PERSONELE ONTWIKKELINGEN	29
5. FINANCIËLE BEGROTING	31
5.1 NIEUWE OPZET BEGROTING	31
5.2 MEERJARENRAMING OVERZICHT BATEN EN LASTEN	31
5.3 EXPLOITATIEBEGROTING RUD DRENTHE	33
5.4 UITEENZETTING VAN DE FINANCIËLE POSITIE EN MEERJARENRAMING	36
BIJLAGE A - INDEXERING	40
BIJLAGE B - DEELNEMERSBIJDRAGEN	41

1. VOORWOORD/SAMENVATTENDE INLEIDING

De totstandkoming van de begroting 2018 heeft een bijzonder verloop gehad in 2017. Tijdens de zienswijzenprocedure voor raden en staten werd een begrotingstekort geconstateerd in 2017 met mogelijk structurele effecten. Bestuurlijk is besloten om pas over te gaan tot wijziging van de begroting 2018 als er meer duidelijkheid was over de cijfers.

Om het effect op de begroting 2018 e.v. inzichtelijk te maken is daarop een integrale doorlichting van de organisatie en financiën van de RUD Drenthe uitgevoerd. Op basis van die doorlichting zijn de volgende uitgangspunten voor de begroting vertaald in deze begrotingswijziging:

- Structureel 5% extra deelnemersbijdrage
- Incidenteel 5% extra deelnemersbijdrage gedurende 2 jaar
- Structureel extra c.q. minder deelnemersbijdrage voor een aantal deelnemers als gevolg van verrekening bij gemiddeld meer dan 25% over-/onderschrijding van de ingebrachte Niet-Drentse Maaturen over 2016 en 2017
- Toepassing van een gewogen indexcijfer door toepassing van de index loonvoet sector overheid en de prijsindex netto materiële overheidsconsumptie
- Een deel van het nader vast te stellen investeringsbudget voor het Ontwikkelprogramma 2018-2020

Met inachtneming van de aldus opgestelde begroting is vervolgens een realistisch jaarprogramma 2018 opgesteld. Dit jaarprogramma is - vanwege de sterke onderlinge afhankelijkheid - gelijktijdig met deze begrotingswijziging voorbereid en in procedure gebracht. Het jaarprogramma is als volgt samengesteld:

- het in 2016 indicatief vastgestelde meerjarenprogramma gecorrigeerd door de inzet in 2017 voor de Drentse Maat-producten als basis te hanteren voor 2018
- een naar boven bijgestelde inzet voor Niet-Drentse Maat-producten in verband met voornoemde verrekening van over-/onderschrijding
- inzet van de beschikbare capaciteit waarbij de productiviteitsnorm is teruggebracht van 1460 naar de tot 2016 gehanteerde 1360 productieve uren
- noodzakelijke aanvullende projecten die bij gebleken capaciteitstekort ten koste zullen gaan van Drentse Maat-producten concreet opgedragen projecten die afzonderlijk worden verrekend

De vanuit de begroting beschikbare capaciteit lijkt volgens deze opzet onvoldoende te zijn om alle werkzaamheden uit te voeren. Vanwege de nog bestaande onzekerheden heeft het algemeen bestuur ervoor geopteerd om niet op voorhand maar op basis van de halfjaarcijfers 2018 tot bijstelling van het jaarprogramma te komen. Als uit de halfjaarcijfers nog steeds een tekort aan beschikbare uren blijkt dan zal sprake zijn van een verlaging van de beoogde productie, tenzij dan alsnog wordt gekozen voor het beschikbaar stellen van extra middelen. In het jaarprogramma 2018 wordt verder ingegaan op deze mogelijkheden tot productieverlaging en de bijhorende risico's.

Met de ingezette maatregelen wordt sterk ingezet op het in control krijgen van de organisatie. Onze verwachting is dat de resultaten daarvan in 2018 merkbaar zullen zijn in een beter zicht op de productie en financiën met betrouwbare tussentijdse rapportages. Daarmee ontstaan meer mogelijkheden tot bestuurlijke sturing op daarin gesignaleerde afwijkingen en knelpunten.

Met deze begrotingswijziging denken wij dan ook de RUD Drenthe een stap vooruit te helpen op weg naar een duurzaam gezonde organisatie.

Jisse Otter

Voorzitter Dagelijks Bestuur

Regionale Uitvoeringsdienst Drenthe

Marjan Heidekamp

Secretaris Dagelijks Bestuur

Regionale Uitvoeringsdienst Drenthe

2. GEWIJZIGDE BEGROTING 2018 IN ÉÉN OOGOPSLAG

X € 1 000		2018 Begroting	2018 gewijzigde begroting
	Deelnemersbijdrage	12.088	13.629
	Projecten en leges	494	824
TOTAAL BATEN		12.582	14.453
	Personeel primair proces	7.412	8.245
	Personeel overhead	1.398	1.709
	Reis-, opleidings- en algemene personeelskosten	738	674
	Bedrijfsvoeringskosten	2.444	2.519
	Projecten en leges	444	774
	LOS	-	400
	Onvoorzien	125	125
TOTAAL LASTEN		12.563	14.446
RESULTAAT VOOR RESERVES		19	7
Toevoeging aan reserves		19	7
RESULTAAT NA TOEVOEGING RESERVES		0	0

In paragraaf 5.3 is de exploitatiebegroting over meerdere jaren weergegeven.

ACTUELE ONTWIKKELINGEN

In de begroting staan de financiële kaders en het budget voor het begrotingsjaar. En wordt genoemd wat de RUD Drenthe daar op hoofdlijnen voor gaat doen. De begroting 2018 is in februari/maart 2017 opgesteld en in procedure gebracht. Gedurende de zienswijze-procedure voor raden en staten, werd uit de concept-voorjaarsrapportage duidelijk dat er bij de RUD Drenthe in 2017 een begrotingstekort ontstond die mogelijk een structureel karakter had.

Met een integrale doorlichting van organisatie en financiën is in 2017 beter zicht ontstaan op de stand van zaken binnen de RUD Drenthe. In deze begrotingswijziging voor 2018 is rekening gehouden met de uitkomsten daarvan.



(in de tijdskalk links is t het jaar van verschijnen)

2.1 MISSIE EN DOELSTELLINGEN RUD DRENTHE

Algemeen

De RUD Drenthe is een samenwerkingsverband tussen alle Drentse gemeenten en de provincie Drenthe op het gebied van milieu. De 12 Drentse gemeenten en de provincie Drenthe zijn samen eigenaar van de RUD Drenthe. Voor alle 13 deelnemende partijen voert de RUD Drenthe het milieu - brede takenpakket en bodemtaken uit. De RUD Drenthe voert als backoffice opdrachten uit voor de deelnemende partijen. De gemeenten en de provincie blijven bevoegd gezag en eerste aanspreekpunt voor de samenleving. De gemeenten en de provincie blijven daarbij verantwoordelijk voor het milieubeleid en prioriteitstelling op lokaal niveau.

Bij de oprichting van de RUD Drenthe is de visie, missie en doelstelling van de dienst bepaald en vormt een belangrijk kader voor de financiën en organisatie van de dienst. Op basis van de in 2017 uitgevoerde doorlichting van de organisatie en financiën van de RUD Drenthe is de aanbeveling gedaan aan het bestuur om te komen tot een herijking van de visie en missie. Die herijking vindt op een nader te bepalen moment binnen het Ontwikkelprogramma plaats. Binnen het Ontwikkelprogramma heeft 'de basis op orde' en het verhogen van efficiency en effectiviteit de hoogste prioriteit.

De oorspronkelijke missie en doelstellingen van de RUD Drenthe zijn als volgt bepaald:

Missie

RUD Drenthe is een uitvoeringsorganisatie op het gebied van de milieuwetgeving, -regelgeving en – handhaving. Onze klanten zijn de gemeenten en de Provincie Drenthe. Onze doelgroepen zijn bedrijven, instellingen (inrichtingen) en inwoners van Drenthe. De RUD Drenthe is betrokken bij de opdrachtgevers en de medewerkers kennen het gebied. Onze klanten kunnen er van op aan, dat wij de taken goed en volgens de bestuurlijk gemaakte afspraken uitvoeren. Wij ondersteunen onze klanten adequaat en deskundig. Wij denken mee met het behalen van de gemeentelijke en provinciale milieudoelstellingen. Wij streven daarbij naar eenduidigheid en waar nodig maatwerk. Wij borgen de noodzakelijke menskracht en kennis voor de uitvoering van deze taken.

Wij zijn klant- en oplossingsgericht. Wij zijn ons daarbij bewust van het maatschappelijk krachtenveld, waarin we functioneren. Wij gaan professioneel, integer en zorgvuldig om met het spanningsveld tussen de verschillende rollen (vergunningverlening en handhaving) binnen en buiten onze dienst. Wij zetten ons in voor een veilige, hele en schone leefomgeving in Drenthe.

Doelstellingen

- De RUD Drenthe zorgt ervoor dat de taakuitvoering voldoet aan de wettelijke kwaliteitseisen, onder voorwaarde dat zij daarvoor de opdracht en de financiële middelen krijgt.
- De RUD Drenthe zorgt voor een kwalitatief goede uitvoering van taken.
- De RUD Drenthe zorgt voor een goede afstemming/samenwerking met partijen die participeren in de RUD Drenthe, de partijen waarvoor taken worden uitgevoerd en de andere handhavingpartners.
- De RUD Drenthe zorgt voor een zo eenduidig mogelijke taakuitvoering in de gehele regio, met maatwerkafspraken als het gaat om ambities en bestuurlijke keuzes van de individuele organisaties.
- De RUD Drenthe zorgt ervoor dat de taakuitvoering beduidend efficiënter gaat plaatsvinden dan de som van de huidige taakuitvoering door de afzonderlijke organisaties.

- De RUD Drenthe zorgt voor een breed pallet aan ontwikkelingsmogelijkheden in termen van specialisatievorming en doorgroeimogelijkheden.
- De RUD Drenthe draagt bij aan verdergaande innovatie in de aanpak en organisatie van de VTH taken.
- De RUD Drenthe zorgt ervoor dat specifieke expertise wordt geborgd en waar mogelijk verder wordt uitgebouwd.

2.2 (BELEIDSMATIGE) ONTWIKKELINGEN

Er is een aantal (beleidsmatige) ontwikkelingen die van invloed zijn op de taakuitvoering door de RUD Drenthe. Dat zijn:

- Gemeenteraadsverkiezingen;
- De Omgevingswet;
- Overige wetwijzigingen;
- Verbod op asbestdaken;
- Klimaatdoelen en energiebesparing;
- Overdracht bevoegd gezag bodemtaken van provincie naar gemeenten;
- BRZO taken;
- Wegvallen rijks financiering advisering externe veiligheid.

Gemeenteraadsverkiezingen 2018

Bij de prioritering en definitie van haar ambities is de RUD Drenthe volgend op de prioriteiten en ambities van de deelnemers. In maart 2018 hebben gemeenteraadsverkiezingen plaats gevonden. Dit betekent dat de RUD Drenthe een nieuwe samenstelling van het algemeen bestuur en dagelijks bestuur zal krijgen. Mogelijk leidt dit tot andere prioriteiten en daarmee tot andere accenten in de missie en doelstelling van de RUD Drenthe. De financiële effecten daarvan zullen in het jaarprogramma en de begroting van 2019 worden verwerkt.

Omgevingswet (2021)

De Omgevingswet betekent een algehele stelselherziening voor de wet- en regelgeving die gaat over de kwaliteit van de fysieke leefomgeving. De wet zal naar verwachting in 2021 in werking treden. De herziening heeft grote impact voor de bevoegde gezagen en organisaties die bij de wet betrokken zijn. Het is dus belangrijk voor de RUD Drenthe om zich adequaat voor te bereiden op de komst van de wet, samen met de deelnemers in de GR en andere betrokken partners, zoals de VRD, GGD en waterschappen. De interne opgave van de RUD Drenthe op de Omgevingswet wordt projectmatig opgepakt binnen het Ontwikkelprogramma en heeft op termijn een belangrijke invloed op de doorontwikkeling van de organisatie.

Alle deelnemers zijn zich aan het voorbereiden op de Omgevingswet. De RUD Drenthe kan wel gevraagd worden aan te sluiten bij lokale initiatieven en daarvoor input te leveren. Daarom stellen deelnemers niet-Drentse Maat uren beschikbaar voor de afstemming met opdrachtgevers over de Omgevingswet.

In 2018 is met de opdrachtgevers een gezamenlijk project gestart ter voorbereiding op de Omgevingswet. In 2019 zal dit gezamenlijke project doorlopen. De huidige inschatting is dat daarvoor in 2019 circa 2000 uur nodig zullen zijn. Dit project zal worden opgenomen in het jaarprogramma 2019.

Overige wetswijzigingen.

Naar verwachting zullen diverse wetswijzigingen de aandacht vragen van de RUD Drenthe. Dit betreft de volgende wetswijzigingen:

- Actualisatieplicht vergunningen van IPPC-bedrijven. Op basis van de Richtlijn Industriële Emissies (RIE) moeten vergunningen voor grootschalige bedrijven waaronder intensieve veehouderijen worden geactualiseerd op basis van de meest recente versie van een BREF en BBT-conclusies.
Een BBT-referentiedocument (BREF) is een document die de beste beschikbare technieken beschrijft. BBT-conclusies vormen de referentie voor toetsing en vaststelling van vergunningsvoorwaarden en actualisatie van deze voorschriften.
- De implementatie en uitwerking van de toetsingsvoorwaarden met betrekking tot het aspect (volks)gezondheid. Dit aspect zal de komende jaren in toenemende mate een belangrijk aandachtspunt gaan vormen bij vergunningverlening en ruimtelijke planontwikkeling. De RUD Drenthe zal de implementatie en uitwerking van de toetsingsvoorwaarden afstemmen met de GGD.
- Het voeren van maatwerkprocedures samenhangend met aangescherpt beleid ten aanzien van luchtmissienormen voor industriële installaties.
- Vervolg Stoppersregeling veehouderijen. Bedrijven welke gebruik hebben gemaakt van de Stoppersregeling, zullen extra tijd vragen. Dit vanwege het maken van een eventuele doorstart dan wel feitelijke sanering en mogelijke invulling van alternatieve bestemmingen.

Verbod op asbestdaken (2024)

Vanaf 2024 zijn asbestdaken die in contact staan met de buitenlucht verboden. Dit verbod geldt voor zowel particulieren, bedrijven als (overheids)instellingen. Eigenaren van asbestdaken zijn verantwoordelijk voor de verwijdering van het asbest.

Om de doelstellingen voor 2024 te behalen is door de opdrachtgevers en RUD Drenthe het rapport 'Alle daken asbestvrij in 2024 – Bouwstenen voor een Drentse aanpak' uitgewerkt. Met dit rapport als basis hebben provinciale staten van Drenthe op 19 april 2017 € 3,5 miljoen beschikbaar gesteld voor de verdere uitwerking van de asbestaanpak samen met gemeenten en andere partijen.

De provincie en gemeenten zijn zelf actief betrokken binnen dit project. De regie ligt bij de provincie Drenthe die de inhoudelijke voorbereiding en uitvoering grotendeels bij de RUD Drenthe heeft belegd. De informatievoorziening loopt daarom via het ambtelijke Accounthoudersoverleg van de RUD Drenthe. Bestuurlijke afstemming vindt plaats in het portefeuillehoudersoverleg binnen de Vereniging Drentse Gemeenten (VDG).

Door het verbod op asbestdaken gaat de werkvoorraad van de RUD Drenthe de komende jaren toenemen en zullen ook in 2019 extra middelen nodig zijn om die toename weg te werken.

Klimaatdoelen en energiebesparing

In het klimaatakkoord van Parijs is vastgelegd dat de wereldwijde klimaatopwarming tot 2100 beperkt moet worden gehouden tot 1,5 graad ten opzichte van het pre-industriële tijdperk. In het verlengde hiervan hebben provinciale staten uitgesproken in de vastgestelde Energieagenda 2016 – 2020 dat Drenthe in 2050 energieneutraal wil zijn. Wetgeving rond energiebesparing bij bedrijven wordt bovendien steeds verder uitgebreid: zo geldt er bijvoorbeeld een verplichting voor het opstellen van energie-audits in het kader van de Europese Energie Efficiency Richtlijn (EED) en er komt een Energie Prestatie Keuring (EPK). De RUD verzorgt de energie-audits ten behoeve van de EED in een gezamenlijk project met alle opdrachtgevers. De financiering van dit project is tot en met

2017 gedekt uit de financiële bijdrage die alle opdrachtgevers hebben ontvangen van het Ministerie van Economische Zaken. Deze financiering van het Ministerie is echter niet verlengd, waardoor de voortzetting van die taken alternatieve financiering van de deelnemers vraagt. De wet- en regelgeving vraagt om structurele handhaving van energie-doelstellingen, waardoor de uitvoering van deze taken extra tijd vraagt vanuit het toezicht, waarvoor extra financiële middelen noodzakelijk zijn.

Overdracht bevoegd gezag bodemtaken van provincie naar gemeenten

Op dit moment zijn alleen de provincie en de gemeente Emmen het bevoegd gezag van bodemtaken. Met de inwerkingtreding van de Omgevingswet gaat de bevoegdheid van de Wet Bodembescherming van de provincie over naar de gemeenten. De RUD Drenthe voert de opdracht van de Provincie uit. De verschuiving van de bevoegdheid heeft mogelijk impact op het werk van de RUD Drenthe. De RUD Drenthe gaat samen met de provincie en de gemeenten afspraken maken over de uitvoering van deze taken na inwerkingtreding van de Omgevingswet. Daarbij is het uitgangspunt dat de RUD Drenthe belast blijft met de uitvoering van de bodemtaken.

Deze ontwikkeling brengt de nodige onzekerheid met zich mee voor de RUD Drenthe. Wanneer het ambitieniveau van de gemeenten anders ligt dan van de provincie, en hierdoor andere inzet nodig zal zijn, heeft dit personele consequenties voor de RUD Drenthe waardoor frictiekosten voor de deelnemers kunnen ontstaan.

BRZO taken

De huidige organisatie van de uitvoering van de provinciale BRZO en RIE4-taken (korte termijnshalve aangeduid met BRZO-taken) in Drenthe en Friesland is volgens het Ministerie op onderdelen in strijd met de Wabo en het Besluit omgevingsrecht, want:

1. De wettelijke aanwijzing van de ODG als enige omgevingsdienst die in Groningen, Friesland en Drenthe bevoegd is BRZO-taken te verrichten, laat niet toe dat de ODG taken in ondermandaat aan de RUD en FUMO terug geeft;
2. Drenthe en Friesland zijn niet toegetreden tot de Gemeenschappelijke Regeling BRZO-Omgevingsdienst (de ODG) voor wat betreft de BRZO-taken, wat volgens het Ministerie zou moeten maar wat de provincies niet wenselijk vinden.

Op 11 mei 2017 hebben IPO en het Ministerie van Infrastructuur en Milieu hierover gesproken en richtinggevende afspraken gemaakt. Eén van de afspraken is dat Drenthe en Friesland per 1 juli 2017 de ondermandatering van de uitvoering van BRZO-taken door de eigen omgevingsdiensten beëindigen en zorgen voor directe mandatering aan de directeur van de ODG. Aan deze afspraak hebben Drenthe en Friesland inmiddels gevolg gegeven.

In nauw overleg met de FUMO en de ODG wordt gewerkt aan de organisatorische uitwerking van de bestuurlijke afspraak tussen het IPO en het Ministerie. De financiële consequenties van het rechtstreeks aan de ODG mandateren en financieren van de BRZO-taken van de provincie Drenthe worden daarbij inzichtelijk gemaakt en waar nodig verwerkt in de begroting van de RUD Drenthe.

Wegvallen rijksfinanciering advisering externe veiligheid

De RUD Drenthe voert ook werkzaamheden uit voor gemeenten op het gebied van externe veiligheid (omgevingsveiligheid). De uren voor externe veiligheid worden grotendeels in rekening gebracht bij de provincie Drenthe omdat zij in het kader van programma Impuls externe veiligheid 2015-2018 budget ontvangen van het rijk. De provincie heeft een deel van dit budget beschikbaar gesteld aan de RUD Drenthe. Of het rijk na 2018 opnieuw financiën beschikbaar zal stellen is nog onzeker. Mocht het rijk niet opnieuw, of niet in dezelfde mate, financiën beschikbaar stellen dan zullen de gemeenten voor de keuze komen te staan om dit aan te vullen (verhoging deelnemers bijdrage) of hierin af te schalen. Aangezien de werkzaamheden veelal betrekking hebben op het toepassen van wet- en regelgeving lijken de mogelijkheden tot afschalen begrenst. Dit zou tot een hogere deelnemersbijdrage leiden voor gemeenten en tot een lagere bijdrage voor de provincie.

ORGANISATORISCHE ONTWIKKELINGEN

De RUD is een jonge organisatie die nog volop in ontwikkeling is. Mede naar aanleiding van een geprognostiseerd begrotingstekort in het voorjaar van 2017 is er een integrale doorlichting van de organisatie en de financiën van de RUD uitgevoerd door een extern bureau (SeinstravandeLaar). Naast deze integrale doorlichting is onderzocht hoe de problemen die zijn ontstaan met de invoering van het in 2016 aangeschafte zaakstelsel LOS kunnen worden opgelost. Dit onderzoek is uitgevoerd door een extern bureau (M&I|partners). De resultaten van beide onderzoeken zijn verwerkt in de conclusies en aanbevelingen van de integrale doorlichting van de organisatie en financiën.

De vier belangrijkste conclusies zijn:

- De RUD Drenthe heeft te maken met een onderproductie als gevolg van een grote omvang van en diversiteit aan weglekkende uren;
- De RUD Drenthe heeft een oplopend financieel tekort met een structureel karakter;
- De RUD Drenthe heeft haar basis niet op orde, heeft beperkte ontwikkelkracht en ze voert haar rol als opdrachtnemer weinig zakelijk uit;
- De eigenaren en opdrachtgevers van de RUD Drenthe hebben de afgelopen jaren onvoldoende hun verantwoordelijkheid genomen.

Op basis van deze conclusies is een 3-tal majeure aanbevelingen gedaan:

1. Zorg ervoor dat de begroting duurzaam op orde komt, mede door een deels structurele verhoging van de deelnemersbijdrage;
2. Eigenaren, opdrachtgevers en de RUD Drenthe zouden samen hun verantwoordelijkheid en betrokkenheid moeten tonen middels de opzet en de uitvoering van een aantal ontwikkelagenda's;
3. Investeer in de organisatie van de RUD Drenthe middels een investeringsprogramma voor de komende drie jaren, waarvoor een aanvullend investeringsbudget vanuit de deelnemers noodzakelijk is.

De volgende twee ontwikkelsporen vereisen aandacht:

- Grip op productie en financiën, onder meer door grip op het zaakstelsel LOS te krijgen;
- Ontwikkelprogramma waarin de RUD Drenthe haar basis op orde brengt en toekomstbestendig doorontwikkeld.

Grip op productie en financiën

In 2017 bleek dat er niet voldoende grip was op de begroting en tevens de productie niet volledig behaald werd. Om de voornaamste oorzaken hiervan aan te pakken, zijn er in 2017 drie prioritaire acties opgestart, namelijk:

1. De herimplementatie van het zaaksysteem LOS;
2. Verbetering van digitale uitwisseling en opdrachtverlening;
3. Professionalisering van de financiële functie.

De herimplementatie van het LOS is nodig om de grip op zowel productie als het beheer van het systeem zelf te vergroten. Bij de herimplementatie wordt gestreefd om de administratieve lasten zoveel als mogelijk te beperken. In samenwerking met de ODG (vanwege de gezamenlijke aankoop en implementatie van het LOS) wordt het project voorbereid en uitgevoerd. De doorlooptijd van het project wordt geschat op minimaal anderhalf jaar.

De verbetering van digitale uitwisseling en opdrachtverlening is van groot belang voor de RUD Drenthe om efficiënt haar taken voor de opdrachtgevers uit te kunnen voeren. Er is een projectplan opgesteld waarin met alle deelnemers – zowel individueel als collectief – het proces van digitale uitwisseling en opdrachtverlening wordt verbeterd. De regie voor het overkoepelende project ligt bij de RUD Drenthe. Binnen het project is iedere deelnemer verantwoordelijk voor de aansturing, organisatie en financiering van het eigen aandeel.

De professionalisering van de financiële functie is eind 2017 gestart. Centraal in dit traject staat met name de verhoging van de kwaliteit in de financiële- en controllfunctie en de interne rapportages. Verbetermaatregelen worden nu uitgewerkt en worden vervolgens zo snel mogelijk geïmplementeerd. Onderdeel van de verbetermaatregelen is het op orde brengen van de formatie en bezetting van de financiële- en controllfunctie. Dit heeft een structureel effect op de begroting van de RUD Drenthe en zal in de herijking van de meerjarenbegroting worden meegenomen.

Ontwikkelprogramma waarin de RUD haar basis op orde brengt

Op dit moment wordt het Ontwikkelprogramma uitgewerkt, met als doel om de transitie te maken naar een stabiele en financieel gezonde RUD Drenthe. In dit Ontwikkelprogramma staat de basis op orde voor de RUD centraal. Onderdelen zijn onder meer:

- Grip op I-domein;
- Basis op orde;
- Doorontwikkeling RUD Drenthe 2020;
- Opdrachtgevers Agenda, onder meer de gezamenlijke opdrachtverlening en de verrekensystematiek;
- Bestuurlijke Agenda, onder meer de herijking van de toekomstvisie.

Bij de uitwerking van de programma-organisatie zal nadrukkelijk aandacht worden besteed aan de betrokkenheid vanuit de deelnemers, zowel ambtelijk, bestuurlijk als politiek.

De opzet van dit Ontwikkelprogramma is op dit moment van schrijven nog in voorbereiding. Er volgt een prioritering van de onderdelen van de ontwikkelopgave, gebaseerd op een risicoanalyse en mede afhankelijk van de bestuurlijke wens en organisatorische noodzaak. Hieraan gerelateerd worden ook de tijdsvolgorde, de benodigde aansturing voor de verschillende onderdelen in de ontwikkelopgaven en de vrij te maken capaciteit voor het Ontwikkelprogramma verder uitgewerkt.

Het Ontwikkelprogramma en de bijbehorende fasering en planning worden in het najaar van 2018 aangeboden aan de verschillende gremia, waar vervolgens besluitvorming plaats zal vinden over de voorgestelde inhoud en opzet van het programma. Het Ontwikkelprogramma kent een gefaseerde opbouw, waarbij de concretisering van inhoud, doorlooptijd en benodigd budget gaandeweg vorm krijgt.

2.3 EEN NIEUWE OPZET VAN DE BEGROTING

Om meer grip te krijgen op de financiën van de RUD Drenthe en om te voldoen aan alle eisen van het BBV is de begroting vernieuwd. De begrotingswijziging van 2018 en de begroting van 2019 kennen een nieuwe opzet. Transparanter, completer en volgens de geldende wettelijke normen. De verschillende gremia van opdrachtgevers en eigenaren hebben meegedacht over de opzet van de nieuwe begroting. Omdat de oorspronkelijke opzet van de begroting 2018 nog in een andere vorm is gepresenteerd, is met name op de totalen een vergelijking mogelijk tussen de oorspronkelijke begroting en de huidige begroting.

3. PROGRAMMAPLAN

3.1 DE PROGRAMMA'S

Het BBV vereist dat de begroting in verschillende programma's wordt weergegeven. De RUD kent als belangrijkste programma het programma Milieu. Dit jaar is ervoor gekozen om een apart programma voor Milieu – projecten op te nemen. Zo kan beter onderscheid gemaakt worden tussen de reguliere taken (Drentse Maat en Niet-Drentse Maat) die de RUD Drenthe voor de deelnemers uitvoert en de apart gefinancierde projecten.

Ook is er een programma organisatieontwikkeling toegevoegd. Voor de uitvoering van het Ontwikkelprogramma 2018-2020. Hiervoor is een separaat investeringsbudget noodzakelijk. Uitgangspunt is voornamelijk het indicatieve investeringsbudget in de aanbevelingen van SeinstravandelAar. In deze begrotingswijziging is het voor 2018 onderbouwde deel van het investeringsbudget opgenomen ten bedrage van € 330.000.

Volgens het BBV dienen de algemene dekkingsmiddelen, de heffing VPB en het bedrag voor onvoorzien apart in het programmaplan uiteengezet te worden. Daarnaast worden de kosten van de overhead in een apart programma getoond en dienen de kosten van de andere programma's exclusief overheadkosten getoond te worden.

In de komende paragrafen lichten we de programmaonderdelen toe.

<u>Bedragen x € 1.000</u>	Baten	Lasten	Saldo
Programma Milieu - regulier	13.629	9.654	3.975
Programma Milieu - projecten & Leges	494	444	50
Programma organisatieontwikkeling	330	330	0
Overhead	-	3.894	-3.894
Algemene dekkingsmiddelen	-	-	-
Heffing VPB	-	-	-
Bedrag onvoorzien	-	125	-125
Saldo van baten en lasten vóór mutaties reserves	14.453	14.446	7
<u>Toevoeging en onttrekking reserves</u>	-	-	-
Toevoeging aan reserves	-	-	7
Onttrekking aan reserves	-	-	-
Saldo van baten en lasten vóór mutaties reserves	-	-	-
Saldo van baten en lasten na mutaties reserves	-	-	-

3.2 PROGRAMMA MILIEU – REGULIER

Het programma milieu bestaat uit drie onderdelen:

- Drentse Maat
- Niet-Drentse Maat
- Noodzakelijke aanvullende projecten

Wat willen we bereiken?

De RUD Drenthe draagt bij aan een veilige, duurzame en gezonde leefomgeving. Dit doen we door milieutaken in de hele provincie Drenthe uit te voeren in opdracht van de aangesloten gemeenten en de provincie Drenthe.

Wat gaan we daarvoor doen?

Drentse Maat

De Drentse Maat taken omvatten circa 60% van de werkzaamheden van de RUD Drenthe en worden voor alle deelnemers uitgevoerd volgens eenzelfde kwaliteitsniveau. De Drentse Maat taken bestaan op hoofdlijnen uit:

- Vergunningen
- Toezicht

Het werk begint vaak met een vooroverleg. De RUD Drenthe neemt aanvragen voor een milieuvergunning in behandeling. Tijdens zo'n procedure wordt beoordeeld of het verlenen van een vergunning mogelijk is. Hierbij wordt rekening gehouden met de invloed die de activiteiten hebben op de leefomgeving. De voorschriften staan altijd in verband met de activiteiten van een inrichting.

Vaak is het nodig adviezen (geluid, bodem, milieu effecten rapportage) bij specialisten binnen de RUD Drenthe in te winnen. Er wordt een formele procedure gevolgd, die enige weken tot maanden in beslag neemt

Voor activiteiten die minder belastend zijn voor de omgeving kan worden volstaan met een milieumelding. In dat geval zijn algemene voorschriften voor de werkzaamheden van het bedrijf uit het Besluit algemene regels voor inrichtingen milieubeheer van toepassing.

Soms is maatwerk nodig en worden er maatwerkvoorschriften gemaakt voor de melding. Die worden vastgelegd met een besluit. Dit kan zich voordoen bij bijvoorbeeld een horecabedrijf in een bepaalde omgeving. De geluidsvoorschriften zijn in dat geval van toepassing voor die specifieke situatie.

Indien nodig wint een vergunningverlener specialistisch advies in bij één van de specialisten van de RUD Drenthe.

Toezicht

De RUD Drenthe voert toezicht uit op inrichtingen en activiteiten die vanuit de milieuaspecten (veiligheid, lucht, geluid, energie, afval, bodem e.d.) invloed kunnen hebben op de kwaliteit van de leefomgeving. Zo'n inrichting behoort te beschikken over een milieuvergunning of een melding te hebben gedaan op grond van de milieuregelgeving. De invloed die het bedrijf kan hebben op de omgeving bepaald of een vergunning nodig is of volstaan kan worden met een melding. Hieraan zijn voorschriften verbonden, waaraan de inrichting zich moet houden. De inrichtingen die chemische stoffen gebruiken krijgen meer voorschriften, dan de bakker in het winkelcentrum.

Deze inrichtingen/activiteiten worden regelmatig bezocht door toezichthouders ("milieu-inspecteurs") van de RUD Drenthe. Indien een inrichting niet voldoet aan de voorschriften wordt in overleg gekeken naar oplossingen van de geconstateerde problemen. Als een inrichting de problemen niet oplost, dan wordt een procedure opgestart om de inrichting daartoe te dwingen. Als de inrichting niet wil meewerken kan in het uiterste geval een inrichting gesloten worden. Ook bestaat de mogelijkheid dat een proces-verbaal wordt opgemaakt.

Indien nodig wint een toezichthouder specialistisch advies in bij één van de specialisten van de RUD.

Niet-Drentse Maat

De Niet Drentse Maat taken worden per deelnemer verschillend ingevuld. De een maakt er meer gebruik van dan de ander. Per jaar worden in het jaarprogramma op detailniveau afspraken gemaakt over de uitvoering van de taken per deelnemer. De taken bestaan uit:

- Bodem, behalve vergunningverlening en toezicht.
- Geluid, lucht en externe veiligheid voor andere zaken dan vergunningverlening en toezicht
- Asbest
- Juridische ondersteuning voor andere zaken dan vergunningverlening en toezicht
- Milieu specialistische taken voor andere zaken dan vergunningverlening en toezicht
- Projecten (niet zijnde de projecten die separaat ingekocht worden)
- Vergunning ontbranden/melden vuurwerk
- Ontheffing TUG
- Toezicht ontbranding vuurwerk
- Toezicht TUG

Administratieve ondersteuning Drentse en Niet-Drentse Maat

Bij de uitvoering van de Drentse en Niet-Drentse Maat taken vindt een deel van het werk plaats via de centraal georganiseerde Front-Office. Deze direct-productieve inzet is afzonderlijk begroot binnen het jaarprogramma 2018 en is naar rato toegerekend aan de begrote inzet voor de Drentse en de Niet-Drentse Maat taken.

Noodzakelijke aanvullende projecten

Om de voor alle deelnemers te leveren inzet voor Drentse en Niet-Drentse Maat taken adequaat te kunnen blijven uitvoeren is het noodzakelijk binnen de RUD Drenthe een aantal (indirect productieve) projecten/activiteiten uit te voeren. In het jaarprogramma 2018 is uitgebreid toegelicht welke projecten dat zijn. Hoewel over de precieze omvang van de inzet voor deze projecten nog onzekerheid bestaat, is onvermijdelijk dat de daadwerkelijke inzet voor deze projecten ten koste zal gaan van de inzet voor de Drentse Maat-producten.

In onderstaande tabel is de onderverdeling van capaciteit weergegeven.

	Vraag in Uren	Beschikbaar in Uren
<u>Programma's</u>	2018	2018
Drentse Maat (DM)	82.290	74.941
Niet Drentse Maat (NDM)	53.257	53.254
Adm. Ondersteuning (DM en NDM)	7.200	7.200
Noodzakelijke projecten	16.606	16.606
Totaal aan uren	159.353	152.001

Het totaal aantal uren dat aan Drentse en Niet Drentse Maat wordt gevraagd inclusief noodzakelijke projecten is 159.353 uren. De beschikbare capaciteit van de RUD Drenthe in uren is: 152.001 uren. Er zal een oplossing gevonden moeten worden voor de 7.352 uren (159.353 uren minus 152.001 uren) die de RUD Drenthe tekort komt om alles uit te kunnen voeren. Met inachtneming van de huidige onzekerheden over de totaal benodigde capaciteit heeft het bestuur, in het kader van het jaarprogramma 2018, aangegeven vooralsnog niet tot het schrappen van werkzaamheden over te willen gaan. Dat betekent dat de uitvoering wordt opgestart op basis van de beschikbare 152.001 uur

met een monitoring op de uitvoering van het primaire proces, de administratieve ondersteuning en de benoemde noodzakelijke projecten in relatie tot de jaaropgave.

Gedurende 2018 zal met de opdrachtgevers en het bestuur de voortgang worden besproken. Indien blijkt dat er daadwerkelijk capaciteitsknelpunten in de uitvoering ontstaan, zal via bestuurlijke besluitvorming de uitvoering worden bijgestuurd. Zonder het beschikbaar stellen van extra middelen zal dan sprake zijn van een verlaging van de beoogde productie. In het jaarprogramma 2018 wordt verder ingegaan op deze mogelijkheden tot productieverlaging en de bijhorende risico's.

3.3 PROGRAMMA MILIEU – PROJECTEN

Wat willen we bereiken?

Onder dit programma verstaan we de projecten die deelnemers door de RUD laten uitvoeren en die geen onderdeel zijn van de Niet-Drentse Maat. Gedurende het jaar kunnen deelnemers nog afspraken maken met de RUD om projecten te laten uitvoeren. De doelstellingen kunnen per project verschillen.

Wat gaan we daarvoor doen?

Voor 2018 zijn in ieder geval de volgende projecten al bekend.

- Actualisering bodemkaarten
- Asbestdaken
- Asbestslopmeldingen
- Energiebesparing, locaties met lage bezoekfrequentie (afrondding 2017)
- Energiebesparing, EED grote ondernemingen
- Omgevingswet, individuele opdrachten

Op basis van realisaties van voorgaande jaren is de verwachting dat er tenminste € 271K budget beschikbaar is voor projecten. Hierbij wordt bewust uitgegaan van een lage raming omdat de uitvoering van projecten kostenneutraal verloopt. Bovenstaande lijst met projecten is niet limitatief en nog niet volledig op geld gezet

3.4 PROGRAMMA ORGANISATIEONTWIKKELING

Het programma organisatieontwikkeling heeft als doel de RUD Drenthe door te ontwikkelen naar een toekomstbestendige en robuuste RUD Drenthe.

Het Ontwikkelprogramma bestaat uit de volgende onderdelen:

- Grip op I-domein;
- Basis op orde;
- Doorontwikkeling RUD Drenthe 2020;
- Opdrachtgevers Agenda, onder meer de gezamenlijke opdrachtverlening en de verrekensystematiek;
- Bestuurlijke Agenda, onder meer de herijking van de toekomstvisie.

In de rapportage van de integrale doorlichting van de organisatie en financiën is aanbevolen om een Ontwikkelprogramma op te stellen waarin de verschillende ontwikkelagenda's worden opgepakt. Indicatief is daarvoor een investeringsbudget in het rapport opgenomen van 1,73 miljoen. Bestuurlijk is de keuze gemaakt dit investeringsbudget niet op voorhand als een vast gegeven in de

begroting(en) te verwerken. In de (meerjaren) begrotingen wordt een pm-post opgenomen. Op basis van concrete uitwerking van programma-onderdelen zal het benodigde budget gefaseerd worden onderbouwd en toegekend. Als aanvullende wens is aangegeven bij de uitwerking van het programma ook de nog openstaande aanbevelingen vanuit de Tussenevaluatie 2016 op te nemen.

In deze begrotingswijziging is op basis van dit uitgangspunt het volgende financieel opgenomen:

- De kosten voor de al opgestarte 3 prioritaire projecten
- De kosten voor het uitwerken van het Ontwikkelprogramma
- De kosten voor de voorbereiding op de Omgevingswet

De implementatie van de Omgevingswet – die oorspronkelijk in de reguliere begroting werd genoemd – is nu onderdeel geworden van het Ontwikkelprogramma. Voortgangsrapportage en verantwoording over het Ontwikkelprogramma zal plaats vinden in de reguliere P&C-cyclus.

De inhoud en opzet van het programma zal frequent met het eigenarenoverleg, de raad van opdrachtgevers, het dagelijks bestuur en het algemeen bestuur worden afgestemd. Onderdelen van het programma vragen om nadrukkelijke regie vanuit de raad van opdrachtgevers en de eigenaren/accounthouders. Dit zal in de programma-opzet worden uitgewerkt. Vanuit de raden en staten van de deelnemers is ook het nadrukkelijke verzoek gekomen aangehaakt te blijven bij het Ontwikkelprogramma. Vooral de bestuurlijke en de opdrachtgevers-agenda lenen zich bij uitstek voor afstemming en informatie-uitwisseling met raden en staten, omdat deze zich richten op de toekomstvisie, de inhoudelijke opgave/doelstelling en de verrekensystematiek.

3.5 ALGEMENE DEKKINGSMIDDELEN, OVERHEAD, VENNOOTSCDHAPS-BELASTING EN ONVOORZIEN

Algemene dekkingsmiddelen

De algemene dekkingsmiddelen zijn inkomsten waarvoor geen bestedingsdoel is bepaald. Omdat de RUD Drenthe enkel specifieke dekkingsmiddelen kent, is deze post niet van toepassing op de RUD Drenthe.

Overhead

Het BBV schrijft voor dat overheadkosten afzonderlijk worden begroot. Zij maken dus niet langer aan de lastenkant onderdeel uit van beleidsprogramma's. Op deze manier wordt beoogd om meer inzicht te geven in de overheadkosten voor de organisatie als geheel. De volgende kosten worden conform het BBV voor de RUD Drenthe tot de overhead gerekend:

- Directeur
- Teamleiders
- Secretariaat (incl. directiesecretaris)
- Adviseurs (I&A, HRM, Financiën/Controlling, Informatievoorziening)
- Ondersteunende PIOFACH-taken (Personeel, Informatievoorziening, Organisatie, Financiën, Administratieve organisatie, Communicatie en Huisvesting), wanneer deze niet één op één op het primaire proces kunnen worden gekoppeld (zoals de gebruikerskosten voor LOS).

Door de overhead te centraliseren in één post, zijn de lasten voor de programmaonderdelen aanzienlijk lager dan voorheen. Op de baten heeft deze verandering geen invloed omdat (grotendeels) wordt afgerekend tegen een integraal uurtarief.

Bedragen x € 1.000	x € 1.000	x € 1.000
	2018	2018
<u>Baten</u>	(Begroting)	(Begrotingswijziging)
Overhead	0	0
Totale baten	0	0
<u>Lasten</u>		
Overhead	3.513	3.894
Totale lasten	3.513	3.894
Saldo baten en lasten	-3.513	-3.894

Vennootschapsbelasting (Vpb)

Het BBV schrijft voor dat de heffing vennootschapsbelasting wordt uiteengezet in een separate post. Deze post is niet van toepassing op de RUD Drenthe. Vennootschapsbelasting dient namelijk te worden afgedragen door een overheidsonderneming bij activiteiten die voor de Vpb gelden als onderneming en waarop geen objectvrijstellingen van toepassingen zijn. Het uitgangspunt van de RUD Drenthe is dat, voor de activiteiten van de RUD Drenthe die kwalificeren als onderneming, zij in principe enkel die activiteiten onderneemt waarvoor sprake is van objectvrijstelling.

Onvoorzien

Het vernieuwde BBV schrijft voor dat de post 'onvoorzien' eveneens apart getoond dient te worden. De RUD Drenthe heeft een bedrag van € 125.000,- opgenomen voor onvoorzien. Het is op grond van de Financiële Verordening beleid om het eigen vermogen van de RUD Drenthe tot maximaal 10% van de begroting toe te laten nemen.

Bestuurlijk is de wens geuit om de algemene reserve van verbonden partijen – dus ook van de RUD Drenthe – zo laag mogelijk te houden. Als daarvoor zou worden gekozen zou per jaar met de deelnemers naar rato worden afgerekend als er een eventueel overschot ontstaat. Indien zich tegenvallers voordoen bij de RUD Drenthe dan zal de RUD Drenthe zich tot de deelnemers gaan wenden voor een verhoging van de deelnemersbijdrage.

Het is wenselijk om het weerstandsvermogen voldoende hoog te houden om de financiële risico's van de RUD Drenthe te kunnen dekken en gedurende het jaar geen stagnatie te laten ontstaan in verband met extra besluitvormingsprocedures. Op het weerstandsvermogen van de RUD Drenthe wordt verder ingegaan in de Paragrafen.

In 2017 kende de RUD Drenthe ook een post onvoorzien op de exploitatiebegroting, maar was hiervoor geen apart programma. Conform het BBV is dit nu wel als apart programma opgenomen in deze begroting.

Bedragen x € 1.000	x € 1.000	x € 1.000
	2018 (Begroting)	2018 (Begrotingswijziging)
Baten		
Onvoorzien	0	0
Totale baten	0	0
Lasten		
Onvoorzien	125	125
Totale lasten	125	125
Saldo baten en lasten	-125	-125

4. PARAGRAFEN

Het BVV vereist verschillende paragrafen. Drie daarvan zijn niet van toepassing op de RUD Drenthe en worden daarom niet uitgewerkt.

- Grondbeleid is niet van toepassing omdat de RUD Drenthe geen eigen grond bezit;
- Verbonden partijen is niet van toepassing omdat de RUD Drenthe geen verbonden partijen heeft (het is zelf een verbonden partij);
- Onderhoud kapitaalgoederen is niet van toepassing omdat het kantoor waarin de RUD Drenthe gehuisvest is, wordt gehuurd en er verder geen voor deze paragraaf relevante activa zijn;
- De vennootschapsbelasting is niet van toepassing omdat het uitgangspunt van de RUD Drenthe is dat, voor de activiteiten van de RUD Drenthe die kwalificeren als onderneming, zij in principe enkel die activiteiten onderneemt waarvoor sprake is van objectvrijstelling.

Voorgaande betekent dat de volgende verplichte paragrafen wel zijn opgenomen:

- Paragraaf leges / lokale heffingen
- Paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing
- Paragraaf financiële kengetallen
- Paragraaf bedrijfsvoering
- Paragraaf personele ontwikkelingen

4.1 PARAGRAAF LEGES / LOKALE HEFFINGEN

De RUD Drenthe heeft in haar eigen beleid geen lokale heffingen. Voor de provincie Drenthe is de RUD Drenthe wel gemandateerd om de heffingen van de leges uit te voeren. Dit betreft leges voor de luchtvaart en de Wabo. De inning van de leges is gebaseerd op de Legesverordening van de provincie. De RUD Drenthe heeft met de provincie de afspraak gemaakt dat het verschil tussen de inkomsten en de uitgaven bij de leges de dekking is voor de administratieve ondersteuning voor het innen van de leges. Per saldo is het innen van de leges dus een budgetneutraal project.

4.2 PARAGRAAF WEERSTANDSVERMOGEN EN RISICOBEBEERSING

Weerstandsvermogen

Bij het weerstandsvermogen gaat het om de mate waarin de RUD Drenthe in staat is middelen vrij te maken om substantiële tegenvallers op te vangen, zonder dat dit betekent dat het beleid veranderd moet worden. Een buffer is daarom wenselijk. Bij het weerstandsvermogen gaat het dus om de robuustheid van de begroting. Voor de RUD Drenthe is bepaald dat de kosten, die niet uit andere inkomsten kunnen worden gedekt, ten laste van de deelnemende organisaties komen. Dat impliceert dat de financiële gevolgen van risico's, die niet binnen de begroting van de RUD Drenthe kunnen worden opgevangen, uiteindelijk ten laste van de deelnemende organisaties zullen worden gebracht. Deze bepaling zou tot de opvatting kunnen leiden, dat het voor de RUD Drenthe niet nodig is om over weerstandsvermogen te beschikken. Daartegen staan de volgende argumenten:

- De RUD Drenthe is een zelfstandige rechtspersoon met eigen bevoegdheden en verantwoordelijkheden;
- Het is onwerkbaar voor de RUD Drenthe (en voor de provincie en gemeenten) als de RUD Drenthe zich voor iedere tegenvaller tot hen moet wenden, met het verzoek om een (incidentele of structurele) verhoging van de bijdrage.

Door de deelnemers is expliciet uitgesproken dat het niet wenselijk is als iedere gemeenschappelijke regeling een groot eigen vermogen opbouwt. Daarom heeft het eerder de voorkeur om wat meer ruimte in de post onvoorzien te creëren. En dus de komende jaren geen geld op de begroting te reserveren om het eigenvermogen actief aan te vullen. Dit laat onverlet dat in de GR artikel 27 is bepaald dat het eigen vermogen vanuit eventuele positieve rekeningsresultaten zal worden aangevuld tot een maximum van 10% van de begroting.

Binnen de nu voorliggende begrotingswijziging 2018 is het niet mogelijk gebleken extra ruimte te creëren voor onvoorziene uitgaven. Wel is door het opstellen van een realistischer jaarprogramma dan in 2017 en het voorstel voor een investeringsbudget om de ontwikkelopgave te financieren, de kans op extra onvoorziene uitgaven verkleind. Door de uitvoering(skosten) goed te monitoren en tijdig tot bijsturing van het programma over te gaan wordt getracht de onzekerheden binnen de begroting op te vangen.

De RUD Drenthe heeft in 2018 een totaal eigen vermogen van € 549.000 (bron: begroting 2018). Hiervan is € 424.000 vrij aanwendbaar. Daarnaast is in onderhavige begrotingswijziging een post onvoorzien van € 125.000 opgenomen. Hiermee heeft de RUD Drenthe een weerstandsvermogen van € 568.000.

Op basis van de hieronder uiteengezette benodigde weerstandsvermogen is de ratio tussen aanwezige en benodigde weerstandsvermogen voldoende.

Financiële Risico's

De omvang van het weerstandsvermogen van de RUD Drenthe is gerelateerd aan de risico's die de organisatie loopt. Deze risico's zijn in kaart gebracht en ook financieel vertaald. Hierbij is rekening gehouden met reeds getroffen maatregelen, zoals verzekeringen.

Een aantal van de (financiële) risico's voor de RUD Drenthe worden in onderstaande tabel vermeld. In het model zijn risicobeoordeling en -kwantificering gehanteerd, zoals aanbevolen door het Ministerie van BZK. Deze risico's geven inzicht in het benodigde weerstandsvermogen (zie onderstaande tabel). Hierbij worden kleinere risico's geacht onderdeel te zijn van de reguliere bedrijfsvoering. De vermenigvuldiging met de wegingsfactoren impact en frequentie geeft het bedrag aan dat beschikbaar moet zijn als weerstandsvermogen om de risico's te kunnen opvangen. De financiële risico's die de RUD Drenthe in 2018 loopt zijn in de volgende tabel opgenomen.

Nr	Categorie	Omschrijving	Effect	Financieel	Impact	Frequentie	Benodigde weerstandsvormogen
1	Personeel	IKB	Productieverlies	€73.000	2	3	€36.500
2	Personeel	Ziekteverzuim	Productieverlies	€88.000	2	4	€66.000
3	Personeel	Kwaliteitscriteria 2.1	Productieverlies	€73.000	3	4	€54.750
4	Personeel/ bedrijfsvoering	Digitaal werken	Productieverlies	€ 146.000	3	4	€109.500
5	Personeel/ bedrijfsvoering	Informatievoorziening	Productieverlies	€ 73.000	3	4	€54.750
6	Bedrijfsvoering	Dataveiligheid en IT omgeving (AVG)	Imagoschade	€ 585.000	4	1	€ 58.500
Totaal							€380.000

Klasse / impact	Geschat financieel effect	Wegings-factor
1	< € 50.000	€ 25.000
2	€ 50.001 – € 100.000	€ 75.000
3	100.001 – € 250.000	€ 175.000
4	€ 250.001 – € 1.000.000	€ 625.000
5	> € 1.000.000	€ 100.000

Klasse/frequentie	Kans	Wegings-factor
1	1 keer per 10 jaar of minder	0,10
2	1 keer per 5-10 jaar	0,20
3	1 keer per 2-5 jaar	0,50
4	1 keer per 1-2 jaar	0,75
5	1 keer per jaar of meer	1,00

Onzekerheden vertaald in realistisch jaarprogramma 2018:

In het jaarprogramma 2018 is een zo realistisch mogelijke vertaling gemaakt van de voor dit jaar te verwachten effecten van de in de doorlichting van SeinstravandeLaar nader uitgewerkte risico's en tekortkomingen. Daarmee is een realistisch jaarprogramma opgesteld, waarin is aangegeven welk capaciteits-/financieel knelpunt er voor 2018 wordt verwacht. Om die reden is de verwachting dat er naast deze begrotingswijziging geen begrotingseffect zullen ontstaan door de door SeinstravandeLaar aangegeven risico's en tekortkomingen, tenzij daartoe nadrukkelijk bestuurlijk wordt besloten. Bij de bepaling van het weerstandsvormogen in deze begroting is met deze risico's dan ook geen rekening gehouden.

In de risico-berekening is geen rekening gehouden met een eventuele bestuurlijke keuze om bij noodzakelijke herprioritering in het jaarprogramma te kiezen voor het beschikbaar stellen van extra middelen. Mocht het nu in kaart gebrachte tekort van 7.352 uren zich daadwerkelijk voordoen en er wordt bestuurlijk alsnog gekozen daarvoor extra middelen beschikbaar te stellen, dan zal een extra deelnemersbijdrage van € 614K noodzakelijk zijn.

1. IKB

Algemeen: Door de invoering van IKB (Individueel Keuze Budget) wordt een deel van het bovenwettelijk verlof in het IKB potje gestort. Het betreft 14,4 uur bovenwettelijk verlof (= 0,8% van het salaris). Vanaf 1 januari 2018 kan ook het leeftijdsverlof als bron worden toegevoegd. Qua loonsom komt dat neer op in totaal ca. € 73.000,-- op jaarbasis. Met de invoering van het IKB krijgt iedere medewerker de beschikking over een budget in geld dat hij maandelijks kan inzetten voor de door hem gekozen doelen. Indien medewerkers het leeftijdsverlof niet gebruiken voor het opnemen van verlof maar inzetten voor andere doelen, heeft dat financiële gevolgen voor de RUD Drenthe.

Beheersmaatregelen: Het IKB is ingevoerd met ingang van 2017. Er zijn nog geen ervaringen opgedaan of en in welke mate verlofuren worden besteed aan andere doelen dan verlof. De RUD Drenthe zal de besteding van het IKB monitoren.

Calculatie financieel: Voor de risicocalculatie wordt uitgegaan dat 50% van de bovenwettelijke uren wordt gebruikt voor andere doelen dan verlof en daarmee voor de RUD Drenthe financiële consequenties heeft.

2. Ziekteverzuim

Algemeen: In de gewijzigde begroting 2018 van de RUD Drenthe wordt uitgegaan van een norm voor ziekteverzuim van 4,0%. Het ziekteverzuim in 2016 bedroeg 3,6% en in 2017 was het 4,2%. Het landelijk ziekteverzuimcijfer voor gemeenten in 2015 was 5,3% (bron A&O fonds CBS). Bij een hoger ziekteverzuim dan de gecalculerde 4% is er sprake van productiviteitsverlies.

Beheersmaatregelen: De RUD Drenthe heeft als beheersmaatregel contracten afgesloten met een Arboarts en een verzuimcoach die de RUD Drenthe begeleidt bij ziekteverzuim. Daarnaast wordt met medewerkers met 3 keer kort verzuim binnen een jaar extra gesprekken gevoerd om te achterhalen wat de oorzaak van het verzuim is.

Calculatie financieel: Aangezien het ziekteverzuim bij vergelijkbare organisaties hoger is, is een afwijking van 1% reëel. Voor de calculatie is 1% van de totale loonsom gebruikt.

3. Kwaliteitscriteria

Algemeen: De RUD Drenthe wil in de toekomst voldoen aan interne en externe kwaliteitseisen. Volgens een in 2015 uitgevoerde analyse, voldoet de RUD Drenthe na uitvoering van het verbeterplan aan de kwaliteitscriteria 2.1. Eind 2016 is een zogenoemde e-portfolio module aangeschaft waarmee een scan kan worden gemaakt of medewerkers voldoen aan de kwaliteitscriteria 2.1. In de loop van 2018 zal de balans worden opgemaakt. Verwacht wordt dat een aantal individuele medewerkers nog aanvullende opleidingen moeten volgen. Hierdoor kan productieverlies ontstaan.

Beheersmaatregelen: In de loop van 2018 wordt inzichtelijk welke opleidingen gevolgd moeten gaan worden en kan nagegaan worden of middels spreiding in tijd niet acceptabel productieverlies voorkomen kan worden.

Calculatie financieel: De uren die besteed moeten worden aan het volgen van opleidingen kan het aantal hiervoor begrote uren overstijgen. Dit kan ten koste gaan van de productiviteit met een maximaal productiviteitsverlies van 1 fte.

4. Digitaal werken

Algemeen: Om efficiënt te kunnen werken, is afgesproken dat de RUD Drenthe 100% digitaal gaat werken. Tot op heden hebben meerdere opdrachtgevers er moeite mee de benodigde informatie op de juiste manier en tijdig digitaal aan te leveren. Hierdoor moeten de RUD Drenthe -medewerkers hier extra tijd aan besteden bijv. door documenten zelf uit het zaaksysteem of het archief van de opdrachtgever te halen.

Beheersmaatregelen: In 2017 is bij de integrale doorlichting nogmaals duidelijk geworden dat het van groot belang is om hierover met alle bevoegde gezagen goede afspraken te maken. Daarvoor is als 1 van de 3 prioritaire projecten de digitale aanlevering projectmatig opgepakt.

Calculatie financieel: De extra uren die RUD Drenthe-medewerkers moeten besteden om de gegevens te krijgen die nodig zijn om verstrekte opdrachten uit te kunnen voeren, betekent productieverlies. De inschatting is dat dit maximaal 2 fte is.

5. Informatievoorziening

Algemeen: In 2016 is het zaakstelsel LOS ingericht. De verschillen in volwassenheid van de data van de bronsystemen is groot. De uniformering van de kwaliteit van de data en de vastlegging van de data is een belangrijk aandachtspunt o.a. om de kwaliteit van de rapportages te kunnen verbeteren. Ook landelijke ontwikkelingen zoals de Omgevingswet stellen eisen aan informatievoorziening en vereisen daarmee een verdere optimalisatie en doorontwikkeling van ons zaakstelsel.

Beheersmaatregelen: De RUD Drenthe zal hiervoor de functies van informatiemanagement en de functioneel beheer gaan inregelen. Daarmee is in deze begrotingswijziging rekening gehouden.

De te maken kosten voor het verbeteren van de datakwaliteit zijn nog niet inzichtelijk gemaakt en leiden indien dit in 2018 tot uitvoering moet komen tot extra kosten. Voor een deel blijven die kosten voor rekening van de aanleverende deelnemers. De inzet van eigen medewerkers van de RUD Drenthe leiden tot een kostenpost in de begroting.

Calculatie financieel: De inschatting is 1 fte.

6. Dataveiligheid en IT omgeving (AVG)

Algemeen: De Europese privacy verordening algemene verordening gegevensbescherming (AVG) gaat over de 'bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens'. De AVG is in mei 2016 in werking getreden. Van organisaties wordt verwacht dat zij vanaf die tijd hun bedrijfsvoering met de AVG in overeenstemming brengen. Zij krijgen daarvoor tot 25 mei 2018 de tijd. Daarna mag iedereen organisaties op de naleving van de AVG aanspreken. De RUD Drenthe moet kunnen aantonen dat zij de juiste organisatorische en technische maatregelen heeft genomen om aan de AVG te voldoen. Tevens moet de RUD Drenthe bewijzen dat wij geldige toestemming heeft gekregen voor het verwerken van persoonsgegevens.

Beheersmaatregel: De RUD Drenthe heeft een tweetal medewerkers zodanig opgeleid dat deze medewerkers zowel voor de organisatorische als de technische maatregelen kan zorgdragen dat de RUD Drenthe voldoet aan de eisen van de AVG.

Calculatie financieel: De maximale boete is 4% van de jaarlijkse omzet als blijkt dat de RUD Drenthe niet kan aantonen dat zij voldoet aan de eisen van de AVG.

4.3 PARAGRAAF FINANCIËLE KENGETALLEN

Hieronder volgt een korte toelichting per kengetal met als basis de jaarrekening 2016 en de (gewijzigde begrotingen 2017).

	2016 (Jaarrekening)	2017 (Begroting)	2017 (Begrotings- wijziging)	2017 (2e Begrotings- wijziging)	2018 (Begroting)	2018 (Begrotings- wijziging)	2019 (Begroting)	2020 (Begroting)	2021 (Begroting)
Netto schuldquote	-6,1%	-5,9%	-4,3%	-4,3%	-4,5%	-3,8%	-3,9%	-4,1%	-4,0%
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstekte leningen	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Solvabiliteitsratio	15,6%	15,5%	15,5%	16,5%	12,6%	12,6%	12,7%	13,2%	13,4%
Structurele exploitatieruimte	-0,7%	4,7%	1,1%	-4,7%	1,1%	-0,7%	-1,8%	2,0%	1,9%
Grondexploitatie	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Belastingcapaciteit	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.

Netto schuldquote

Dit cijfer geeft inzicht in het niveau van de schuldenlast ten opzichte van de eigen middelen. Het geeft een indicatie van de mate waarin de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie drukken. Een laag percentage is gunstig. De VNG adviseert om 130% als maximum norm te hanteren en daarboven de schuld af te bouwen. De RUD Drenthe heeft geen leningen waardoor de schuldpositie alleen bestaat uit kortlopende verplichtingen. Daarom hanteert de RUD Drenthe een norm van 0% of lager. Om aan de norm te voldoen moeten de eigen middelen hoger zijn dan de schuldpositie. In afwijkende gevallen, bijvoorbeeld een grote investering waar geld voor aangetrokken wordt, stijgt het kengetal boven de 0% stijgen. Voor de gewijzigde begroting 2018 is het kengetal -2.9% en voldoet daarmee ruim aan de gestelde norm.

Solvabiliteitsratio

Dit cijfer geeft inzicht in de mate waarin de organisatie in staat is aan haar financiële verplichtingen te voldoen. Hoe hoger dit percentage, hoe gunstiger dit is voor de financiële weerbaarheid. Dit cijfer geeft dus een soort toekomstvisie weer. Het betreft het aandeel van het eigen vermogen in het totale vermogen. De VNG geeft aan dat bij een ratio lager dan 20% de organisatie zicht op glad ijs bevindt, de norm voor de RUD Drenthe is daarom minimaal 20%. De solvabiliteitsratio van de RUD Drenthe is 12.6% waardoor de solvabiliteit van de RUD Drenthe onder de norm ligt.

In de meerjarenbegroting 2019 – 2021 stijgt de solvabiliteitsratio naar 13.4% en blijft onder de norm van minimaal 20%.

Structurele exploitatieruimte

Dit cijfer helpt mee om te beoordelen welke structurele ruimte de RUD Drenthe heeft om de eigen lasten te dragen, of welke structurele stijging van de baten of structurele daling van de lasten daarvoor nodig is. Wanneer dit cijfer negatief is, betekent het dat het structurele deel van de begroting onvoldoende ruimte biedt om de lasten te blijven dragen. De norm voor de RUD Drenthe is 0% of hoger. In de gewijzigde begroting 2018 is de ratio -0,7% en daarmee te laag. Dit is te verklaren uit het feit dat een deel van de structurele lasten gedekt wordt uit de incidentele deelnemersbijdrage.

Algeheel oordeel

Het BBV schrijft voor een beoordeling te geven van de onderlinge verhouding tussen de kengetallen in relatie tot de financiële positie. Van de drie geldende kengetallen voor de RUD Drenthe geven twee kengetallen, de solvabiliteitsratio en de structurele exploitatieruimte, aan dat zij onder de norm liggen. Het algehele beeld van de financiële positie van de RUD Drenthe is dat oplettendheid is geboden.

4.4 PARAGRAAF FINANCIERING

Beleidskaders

De uitvoering van de financieringsfunctie dient plaats te vinden binnen de kaders zoals gesteld in de wet Financiering decentrale overheden (Wet Fido) en de daarbij behorende ministeriële regelingen. In deze wet staan transparantie en risicobeheersing centraal. De transparantie komt daarbij tot uitdrukking in voorschriften voor een verplicht Financierings- (treasury-)statuut evenals een financieringsparagraaf in begroting en rekening. De RUD Drenthe werkt volgens het Treasurystatuut dat is vastgesteld op 23 september 2013

Rentevisie

Gezien de geringe invloed van de renteontwikkeling op de begroting van de RUD Drenthe is geen lange termijn rentevisie opgenomen.

Geldleningen

De RUD Drenthe zal het overgrote deel van haar werkzaamheden betalen uit de vaste voorschotbetalingen van de deelnemers. De verwachting is dat deze voldoende zijn om aan de verplichtingen te kunnen voldoen. De RUD Drenthe heeft geen geldleningen en verwacht dat dit voor de begroting van 2018 ook niet nodig is.

De RUD Drenthe loopt op dit moment geen grote liquiditeitsrisico's. In de praktijk factureert de RUD Drenthe erg laat en is het beter om maandelijks of per kwartaal de projecten te factureren. Hoewel dit in de praktijk niet tot liquiditeitsproblemen leidt, omdat de projecten maar een klein deel van de totale werkzaamheden uitmaken en de deelnemersbijdragen bevoorschot worden, is extra aandacht voor tijdig factureren nodig om de organisatie en financiën beter in control te brengen.

Kasgeldlimiet

Ter beperking van het renterisico op de netto-vlottende schuld (schulden met een looptijd van minder dan één jaar) is een kasgeldlimiet vastgesteld. Zo wordt voorkomen dat fluctuaties van de korte rente direct een relatief grote invloed hebben op de rentelasten tijdens een boekjaar. Voor gemeenschappelijke regelingen bedraagt de kasgeldlimiet 8,2% van het begrotingstotaal. Het saldo van vlottende schulden en vlottende middelen wordt afgezet tegen het begrotingstotaal. Dit betekent voor de RUD Drenthe dat het maximale saldo in 2018 € 1,1 mln. mag bedragen. De RUD Drenthe voldoet hieraan op basis van deze begrotingswijziging.

Rente risiconorm

Ter beperking van het renterisico op vaste schuld is er een rente risiconorm vastgesteld. De rente risiconorm schrijft voor welk deel van de lange termijn leningen (> 1 jaar) maximaal vernieuwd mag worden in een begrotingsjaar. Voor gemeenschappelijke regelingen zoals de RUD Drenthe is dit vastgesteld op 20% van het begrotingstotaal. Het renterisico op de vaste schuld in een jaar wordt als volgt berekend: de som van het bedrag aan herfinanciering en het bedrag aan renteherziening op de vaste schuld. Bij de RUD Drenthe is in 2018 geen sprake van herfinanciering omdat geen leningen zullen worden aangegaan.

4.5 PARAGRAAF BEDRIJFSVOERING

Bedrijfsvoering ondersteunt de andere programma's in het voorzien van verschillende diensten als personeelszaken, informatievoorziening, boekhouding, communicatie, sturing, coaching en planning en control.

Ontwikkeling financiële functie en planning en control

In 2017 is als prioritair project vooruitlopend op het Ontwikkelprogramma het project professionalisering financiële functie en financiële producten opgepakt. In dat kader is een doorlichting van de financiële functie uitgevoerd en is een aantal aanbevelingen gedaan voor het doorontwikkelen van de financiële functie en -producten. Deze resulteren in een aantal actielijnen die in 2018 opgepakt worden:

- In control definiëren en vastleggen in statement;
- Herijken functies en bemensing financiën, planning en control;
- Administratieve processen opnieuw bezien en aanpassen of herbevestigen;
- Verbeteren samenwerking in de PIOFACH-taken tussen provincie en RUD Drenthe;
- Verbinding tussen administratie productie en financiën versterken;
- Dashboard financiën, productie en projecten inrichten;
- P&C cyclus optimaliseren.

In het kader van hetzelfde project zijn de financiële producten verbeterd. De jaarrekening 2017, de kaderbrief 2019, deze begrotingswijziging 2018 en de begroting 2019 zijn op een verbeterde wijze opgebouwd en gevuld. Doel daarvan is meer transparante financiële producten, betere sturingsmogelijkheden op basis van begroting en planning en in het algemeen een organisatie met meer zicht en grip op financiën en productie. Zie hiervoor ook hoofdstuk 5.

Overige bedrijfsvoering

Ook de overige onderdelen van de bedrijfsvoering zullen in 2018 aandacht krijgen als onderdeel van het op orde krijgen van de basis van de RUD Drenthe. De regie op die doorontwikkeling zal vanuit het Ontwikkelprogramma nader vorm en inhoud krijgen.

4.6 PERSONELE ONTWIKKELINGEN

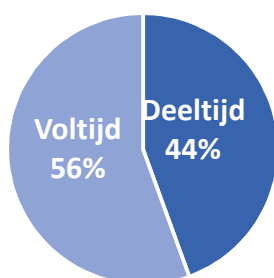
De formatie en bezetting van de verschillende teams van de RUD Drenthe op 1 januari 2018 is in onderstaande tabel weergegeven.

Team	Formatie in FTE	Bezetting in FTE
RUD Directie	1,00	1,00
Team Vergunningverlening	20,23	20,51
Team Toezicht en HH Emmen	14,36	14,42
Team Toezicht en HH Assen	16,91	14,73
Team Juridisch	12,41	11,41
Team Bodem	22,81	20,53
Team Advies	13,60	13,71
Team Bedrijfsbureau	17,68	15,09
Totaal	119,00	111,40

Zoals te zien is er in sommige teams de nodige vacatureruimte. Dit is mede het gevolg van de schaarste op de arbeidsmarkt. Het blijkt de laatste jaren (voor alle omgevingsdiensten) erg moeilijk om gekwalificeerd personeel te werven. Zowel voor de vaste inzet als voor inhuur.

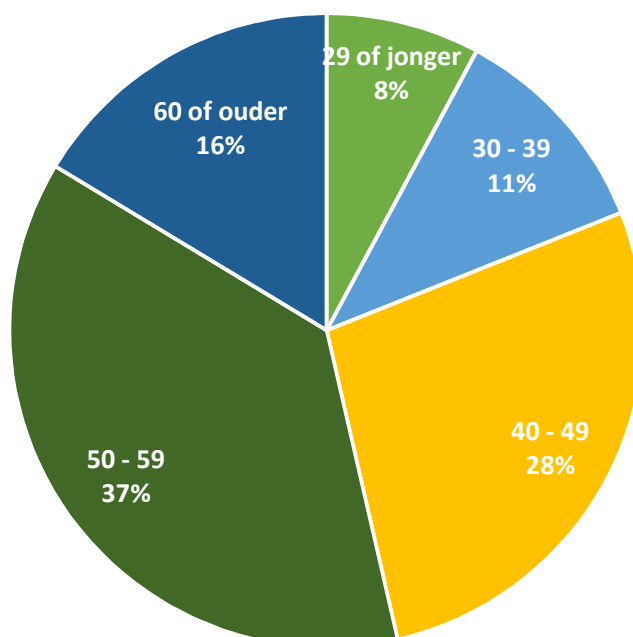
Iets meer medewerkers bij de RUD Drenthe werken voltijd dan deeltijd. 56% werkt fulltime ten opzichte van 44% parttime.

Verhouding fulltime/parttime
personeel RUD Drenthe



De leeftijdsopbouw van de RUD Drenthe is in onderstaande figuur weergegeven. Zoals kan worden gezien in de figuur is meer dan de helft van het personeelsbestand 50 jaar of ouder. Op langere termijn zou dit een risico met zich mee kunnen brengen.

Leeftijdsopbouw RUD Drenthe



Personeelsplanning

In 2018/2019 zal een meerjarige strategische personeelsplanning worden opgesteld. Dit om ook op de langere termijn zorg te dragen dat de opleiding en vaardigheden van het personeel aansluit bij de werkzaamheden die de RUD Drenthe voor haar deelnemers uitvoert.

5. FINANCIËLE BEGROTING

5.1 NIEUWE OPZET BEGROTING

Als onderdeel van de verbetering van de financiële grip van de RUD Drenthe is ook de opzet van de begroting verbeterd. Dit is gedaan in afstemming met de deelnemers. De begrotingswijziging voor 2018 is daarom nu al volgens de nieuwe opzet opgesteld. Dit betekent wel dat deze wijziging ten opzichte van de oorspronkelijke vastgestelde begroting een iets andere opzet kent. De verschillen zitten met name in:

- Begroting is volgens het BBV opgesteld, alle benodigde paragrafen en onderdelen zijn opgenomen (o.a. geprognosticeerde begin en eindbalans, indeling in de programma's)
- De exploitatiebegroting is verder gespecificeerd in de posten. Zo is er bijvoorbeeld onderscheid gemaakt naar personeels- en inhuurbudgetten voor het primair proces en de overhead. En is het LOS en de daarbij behorende kosten explicieter in beeld gebracht.
- Meerjarenbegroting maakt onderdeel uit van de financiële begroting.

Als gevolg hiervan komt een aantal posten in de jaarrekening 2017 en begrotingswijziging 2018 niet met elkaar overeen. De totaalposten kunnen daarentegen wel nog met elkaar vergeleken worden. Daarnaast is voor de vergelijkbaarheid tussen de oorspronkelijke begroting en de begrotingswijziging in de bijlage de nieuwe verdeling van de budgetten volgens de oude indeling ook nog weergegeven.

5.2 MEERJARENRAMING OVERZICHT BATEN EN LASTEN

Overzicht baten en lasten begrotingsjaar per programma meerjarenraming

De meerjarenraming 2019 - 2021 is voor de komende jaren op basis van de geldende normen geïndexeerd. De financiële en beleidsmatige uitgangspunten die leiden tot de begroting 2019 bestaan uit:

- de uitgangspunten van de begrotingswijziging 2018, waarin de 5% structurele extra deelnemersbijdrage is verwerkt
- de 5% incidentele extra deelnemersbijdrage
- Het gewogen indexcijfer door toepassing van de index loonvoet sector overheid en de prijsindex netto materiële overheidsconsumptie
- Het meerjarig indicatief vastgestelde jaarprogramma op basis van de Drentse Maat 2014 en de in 2018 bijgestelde inzet voor Niet-Drentse Maat-producten
- Een indicatief vast te stellen investeringsbudget voor het Ontwikkelprogramma 2018-2020

De begroting 2019 zal worden gewijzigd op basis van:

- de werkelijke indexcijfers
- toe- en of afname productie op basis van het eind 2018 op te stellen realistische jaarprogramma 2019; dat kan ook aanleiding geven tot herverdeling van de deelnemersbijdragen
- actueel inzicht in de orderportefeuille voor de projecten 2019
- extra opgedragen taken
- concretisering van het investeringsbudget voor het Ontwikkelprogramma
- onvoorziene zaken

Voor 2020 en verder is in de integrale doorlichting aangegeven dat de mogelijkheid lijkt te bestaan om dan opnieuw de 5% efficiencykorting door te voeren, waardoor de incidentele extra deelnemersbijdrage van 5% weer kan worden stopgezet. Bij deze mogelijkheid worden in het rapport nadrukkelijk een aantal randvoorwaarden en uitgangspunten aangegeven.

In ieder geval dient sprake te zijn van een gelijkblijvend takenpakket of een gelijkblijvend uitvoeringsniveau. Wijziging in omvang, intensiteit of kwaliteit van de werkzaamheden leidt tot begrotingseffect. Ook is in de kaderbrief 2019 een aantal onzekerheden benoemd die – afhankelijk van de daarover te maken bestuurlijke keuzes - mogelijk substantiële begrotingseffecten meebrengen. Het nader inzichtelijk maken daarvan zal nadrukkelijk aandacht krijgen binnen het Ontwikkelprogramma.

Bedragen x €1000	2016 (Jaarrekening)	2017 (Begroting)	2017 (Begrotings- wijziging)	2017 (2e Begrotings- wijziging)	2018 (Begroting)	2018 (Begrotings- wijziging)	2019 (Begroting)	2020 (Begroting)	2021 (Begroting)
Programma Milieu regulier	11.034	11.918	11.918	12.368	12.088	13.629	14.129	13.973	14.415
Programma Milieu projecten	285	37	636	677	271	271	250	250	250
Leges	96	225	225	225	223	223	223	223	223
Programma Organisatieontwikkeling	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	330	nader te bepalen	nader te bepalen	n.v.t.
Overhead	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	-	-	-	-	-
Algemene dekkingsmiddelen	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Heffing VPB	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Bedrag onvoorzien	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Baten Totaal	11.415	12.181	12.780	13.271	12.582	14.453	14.602	14.446	14.888
Programma Milieu regulier	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	8.480	9.254	9.717	9.763	10.084
Programma Milieu projecten	-	37	636	677	271	271	250	250	250
Leges	81	173	173	173	173	173	173	173	173
Project LOS	-	-	-	391	-	400	250	150	150
Programma Organisatieontwikkeling	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	330	nader te bepalen	nader te bepalen	n.v.t.
Overhead	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	3.513	3.894	4.067	3.972	4.100
Algemene dekkingsmiddelen	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Heffing VPB	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Bedrag onvoorzien	n.v.t.	125	125	125	125	125	125	125	125
Lasten Totaal	11.918	12.163	12.762	13.421	12.562	14.447	14.582	14.433	14.882
Saldo van baten en lasten	-503	18	18	-150	19	7	21	13	6
Saldo van baten en lasten vóór mutatie reserves	-503	18	18	-150	19	7	21	13	6
Toevoeging reserves	-	18	18	-	19	7	21	13	6
Onttrekking reserves	503	-	-	150	-	-	-	-	-
Saldo van baten en lasten na mutatie reserves	0	0	0	0	0	0	0	0	0

5.3 EXPLOITATIEBEGROTING RUD DRENTH

Bedragen x €1000	2016 (Jaarrekening)	2017 (Begroting)	2017 (Begrotingswijziging)	2017 (2e Begrotingswijziging)	2018 (Begroting)	2018 (Begrotingswijziging)	2019 (Begroting)	2020 (Begroting)	2021 (Begroting)
Totale baten	11.415	12.181	12.780	13.271	12.582	14.453	14.602	14.446	14.888
Deelnemersbijdragen	11.034	11.918	11.918	12.368	12.088	13.959	14.129	13.973	14.415
Reguliere deelnemersbijdrage	11.425	11.918	11.918	11.918	12.088	12.802	13.272	13.772	14.207
Correctie Niet-Drentse Maat	-	-	-	-	-	187	194	201	208
Incidentele deelnemersbijdrage	-	-	-	450	-	640	664	-	-
Projectbaten Ontwikkelprogramma	-	-	-	-	-	330	0	-	-
Minus: bijdrage inzake LOS	-391	-	-	-	-	-	-	-	-
Legesopbrengsten	96	225	225	225	223	223	223	223	223
Projectbaten	285	37	636	677	271	271	250	250	250
Overige baten	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Totale lasten	11.918	12.163	12.762	13.421	12.562	14.447	14.582	14.433	14.882
Personeelslasten	9.598	9.349	9.349	9.625	9.549	10.628	11.172	11.025	11.389
Loonsom primair proces	7.946	8.606	8.606	8.200	7.375	7.738	8.140	8.138	8.406
Loonsom overhead	1.072	-	-	-	1.398	1.619	1.707	1.533	1.583
Inhuur primair proces	-	-	-	825	37	507	527	548	566
Inhuur overhead	-	-	-	-	-	90	94	97	100
Reiskosten	278	313	313	250	300	300	311	323	333
Opleidingen	93	172	172	150	175	187	197	193	200
Algemene kosten	209	258	258	200	263	187	197	193	200
Bedrijfsvoeringskosten	2.212	2.340	2.479	2.379	2.444	2.519	2.612	2.710	2.796
Materieel (Toolbox)	38	52	52	52	30	30	31	32	33
Packagedeal gemeente Emmen en provincie Drenthe	1.622	1.634	1.634	1.634	1.671	1.746	1810	1878	1937
Huur zaakstelsel/licentie LOS	337	218	218	218	152	152	158	164	169
Overige licentie- en ICT-kosten	142	220	220	200	224	224	232	241	249
Overige bedrijfsvoeringskosten	74	217	356	276	367	367	381	395	407
Legeskosten	81	173	173	173	173	173	173	173	173
Project LOS	-	-	-	391	-	400	250	150	150
Projectkosten	-	37	636	677	271	271	250	250	250
Projectkosten Ontwikkelprogramma	-	-	-	-	-	330	-	-	-
Kapitaallasten	-	139	-	-	-	-	-	-	-
Onvoorzien	-	125	125	125	125	125	125	125	125
Incidentele lasten	27	-	-	50	-	-	-	-	-
Saldo van baten en lasten vóór mutatie reserves	-503	18	18	-150	19	7	21	13	6
Toevoeging en onttrekking reserves	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Toevoeging reserves	-	18	18	-	19	7	21	13	6
Onttrekkingen reserves	503	-	-	150	-	-	-	-	-
Saldo van baten en lasten na mutatie reserves	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Nieuwe indeling voor meer grip op de begroting

Sinds deze begrotingswijziging hanteert de RUD Drenthe een andere indeling van de posten, waarbij ten opzichte van de oude begroting, bepaalde posten verder zijn uitgesplitst. Doel hierachter is om de grip op de begroting te vergroten.

Indexatie

De posten in de exploitatiebegroting voor het jaar 2018 zijn geïndexeerd op basis van prognoses uit de Macro-Economische Verkenning 2017 van het CPB om zodoende in lijn te blijven met de Kaderbrief 2018. De posten voor de meerjarenraming (2019-2021) zijn daarentegen geïndexeerd op basis van de Macro-Economische Verkenning 2018, omdat deze op basis van recentere cijfers een realistischere inschatting biedt. Hieronder worden de posten waarin afwijkingen plaatsvinden ten opzichte van de begroting 2018 nader toegelicht.

Baten

Reguliere deelnemersbijdrage stijgt met 5%

De stijging in de post 'reguliere deelnemersbijdrage' wordt, los van de indexering, verklaard door het structureel met 5% terugdraaien van de 10% efficiencykorting. Hierdoor stijgt de deelnemersbijdrage effectief met 5% ten opzichte van de deelnemersbijdrage in 2017. De verhouding in de deelnemersbijdrage is hetzelfde gebleven als de begroting 2018.

Incidentele deelnemersbijdrage van 5%

De post 'incidentele deelnemersbijdrage' is gelijk aan 5% van de reguliere deelnemersbijdrage. Deze post wordt tot en met 2019 ingezet, waarna, als voldaan wordt aan randvoorwaarden, de post niet meer wordt benut. Namelijk dat: de RUD Drenthe haar basis op orde heeft, het LOS – systeem is geïmplementeerd, dat de deelnemers hun dossiers op orde hebben en dat alle documenten zijn gedigitaliseerd. Als die randvoorwaarden eind 2019 op orde zijn, wordt opnieuw bezien of de efficiencykorting van 5% per 2020 weer kan worden ingevoerd.

Lasten

Personeelslasten

De personeelslasten nemen toe met circa € 1.079K. Er is nu ook budget begroot voor de inhuur van personeel, € 320K voor het primair proces en € 90K voor overhead. Daarnaast is ook de vaste formatie opgehoogd, € 300K additioneel voor het primaire proces en € 200K voor overhead. Deze ophogingen stellen de RUD Drenthe in staat om met de aangepaste productiviteitsnorm een gelijk productieniveau te behalen als voor 2017 geraamd. Mede aan de hand van de strategische personeelsplanning kan de onderverdeling tussen vast en flexibel personeel of de formatieverdeling tussen primair proces en overhead in de loop van de jaren wijzigen.

Bedrijfsvoeringskosten

Naast indexering is ervoor gekozen om twee andere posten te laten stijgen in verband met de verwachte toename in formatie. Er zullen tien werkplekken in Assen toegevoegd gaan worden in maart 2018. De hoogte van de post 'Packagedeal gemeente Emmen en provincie Drenthe' is gedeeltelijk afhankelijk van de hoeveelheid formatie die de RUD Drenthe in dienst heeft. Ditzelfde is tevens van toepassing op de post 'Overige bedrijfsvoeringskosten'. De hoogte van bepaalde componenten in deze post is ook afhankelijk van het aantal medewerkers dat bij de RUD Drenthe in dienst is. Daarom is deze post ook verhoogd.

Project LOS

De post 'kosten project LOS' is nieuw opgenomen in de begrotingswijziging. In de originele begroting 2018 waren hier geen lasten voor opgenomen terwijl in de realisatie van 2016 en 2017 wel bleek dat hier kosten mee gemoeid waren. Ook heeft de audit op het zaaksysteem LOS de noodzaak duidelijk gemaakt om te komen tot een herimplementatie van het zaaksysteem. Daarvoor is in 2018 en 2019 een forse investering nodig en verwacht de RUD Drenthe daarnaast ook een aanzienlijk aantal uren te moeten inzetten. Deze uren zijn verwerkt in het jaarprogramma en als noodzakelijke extra projecturen verwerkt. Deze begrotingswijziging houdt daarmee rekening met de noodzakelijke investering in geld en tijd. De licentie van de bestaande systemen LOS lopen af in het jaar 2022. Voor de jaren 2020 en 2021 is geld gereserveerd voor de voorbereiding van een aanbestedingstraject.

Project Ontwikkelprogramma

De belangrijkste knelpunten zijn al in 2017 opgepakt door drie prioritaire projecten (Herimplementatie LOS, Digitalisering informatie-uitwisseling en Professionalisering financiële functie) op te starten. Op dit moment wordt het overkoepelende Ontwikkelprogramma uitgewerkt. De ontwikkelagenda's van de integrale doorlichting door SeinstravandeLaar vormen de basis. Aanbevelingen uit de tussenevaluatie RUD (2016) worden meegenomen, voor zover passend. Het Ontwikkelprogramma wordt in het najaar aangeboden aan de verschillende gremia.

In de begroting is een bedrag van € 330.000 opgenomen voor het opstellen van het Ontwikkelprogramma en het voortzetten van de al in gang gezette 3 prioritaire projecten en een project ter voorbereiding op de Omgevingswet.

Op basis van het uitgewerkte Ontwikkelprogramma zal worden gezien of in 2018 aanvullende middelen noodzakelijk zijn voor de uitvoering daarvan. Daarvoor zal een apart besluitvormingstraject worden opgestart.

Onvoorzien

De post 'onvoorzien' wordt ten opzichte van de huidige begroting 2018 niet verhoogd en blijft met € 125K gelijk aan de begroting 2018. De RUD Drenthe heeft, door geen verhoging door te voeren in de post onvoorzien, geen additionele ruimte om eventuele tegenvallers op te vangen. Zie ook de opmerkingen daarover bij de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing.

Overzicht van geraamde incidentele baten en lasten

Het BBV schrijft voor dat een overzicht van de geraamde incidentele baten en lasten per programma moeten worden opgenomen. De incidentele deelnemersbijdrage is voor een periode van twee jaar opgehoogd met een totaal van € 1.303 K. In de gewijzigde begroting 2018 wordt een bedrag van € 640 K meegenomen – te weten 5% van de deelnemersbijdrage opgenomen in de gewijzigde begroting 2018. In de begroting 2019 wordt een bedrag van € 663 K meegenomen- te weten 5% over de deelnemersbijdrage in de begroting 2019.

Overzicht van beoogde structurele toevoegingen en onttrekkingen aan reserves

Momenteel is er bij de RUD Drenthe geen sprake van beoogde structurele toevoegingen en onttrekkingen aan reserves. De aanbeveling van SeinstravandeLaar om dat wel te doen, wordt niet overgenomen. Wel wordt het algemene uitgangspunt van de Financiële Verordening toegepast, waarbij positieve rekeningresultaten worden toegevoegd aan de reserve totdat de reserve op het maximale niveau van 10% van de begroting komt.

5.4 UITEENZETTING VAN DE FINANCIËLE POSITIE EN MEERJARENRAMING

Artikel 20 van het BBV schrijft voor dat in de begroting een uiteenzetting van de financiële positie, voorzien van toelichting, dient te worden opgenomen. Tevens dient dit ook in meerjarig perspectief te gebeuren. In onderhavige paragraaf volgt deze uiteenzetting.

Geprognosticeerde begin- en eindbalans

Onderstaand wordt de (geprognosticeerde) begin- en eindbalans weergegeven voor het begrotingsjaar. Tevens wordt de meerjarenraming uiteengezet. De jaarrekening 2016 en begrotingswijziging 2017 zijn uiteengezet op het prijsniveau dat destijds van toepassing was. Er heeft dus voor volgende jaren geen indexering plaatsgevonden en nieuwe ontwikkelingen zijn eveneens nog niet verwerkt in de meerjarenramingen.

De meerjarenraming van de balans is opgesteld op basis van de prijzen 2018 en de bijbehorende indexeringen van de desbetreffende jaren. In de meerjaren balans vindt een kleine toevoeging aan de algemene reserve plaats. Er vindt in de gewijzigde begroting 2018 en de meerjaren begroting geen toevoeging aan de bestemmingreserve plaats. Deze kleine toevoeging is gebaseerd op het resultaat dat in het betreffende jaar wordt gerealiseerd.

Activa

Bedragen x € 1.000	2016 (Jaarrekening)	2017 (Begroting)	2017 (Begrotings- wijziging)	2017 (2e Begrotings- wijziging)	2018 (Begroting)	2018 (Begrotings- wijziging)	2019 (Begroting)	2020 (Begroting)	2021 (Begroting)
Vaste Activa									
Immateriële vaste activa	-	-	-	-	-	-	-	-	-
materiële vaste activa	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Financiële vaste activa	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Vlottende activa									
Uitzetting met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	4.152	4.170	4.170	4.003	4.022	4.010	4.031	4.044	4.050
Te vorderen op openbare lichamen	1.152	1.152	1.152	1.152	1.152	1.152	1.152	1.152	1.152
Uitzettingen in 's Rijks schatkist met een typische looptijd korter dan één jaar	2.965	2.983	2.983	2.816	2.835	2.823	2.844	2.857	2.863
Overige vorderingen	35	35	35	35	35	35	35	35	35
Liquide middelen	250	250	250	250	250	250	250	250	250
Banksaldi	250	250	250	250	250	250	250	250	250
Overlopende activa	90	90	90	90	90	89	89	89	89
Vooruitbetaalde kosten	90	90	90	90	90	89	89	89	89
Totaal vlottende activa	4.492	4.510	4.510	4.342	4.361	4.349	4.370	4.383	4.389

Totaal activa	4.492	4.510	4.510	4.342	4.361	4.349	4.370	4.383	4.389
----------------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------

Passiva

Bedragen x € 1.000	2016 (Jaarrekening)	2017 (Begroting)	2017 (Begrotings- wijziging)	2017 (2e Begrotings- wijziging)	2018 (Begroting)	2018 (Begrotings- wijziging)	2019 (Begroting)	2020 (Begroting)	2021 (Begroting)
Vaste passiva									
Eigen Vermogen	699	699	699	717	549	549	556	577	590
Algemene reserve	927	424	424	424	424	424	424	424	437
Bestemmingsreserve	275	275	275	275	125	125	132	153	153
Resultaat vóór bestemming	-503	18	18	-150	19	7	21	13	6
Voorzieningen	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Vaste schulden met een rentetypische looptijd van één jaar of langer	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Totaal vaste passiva	699	717	717	549	568	556	577	590	596

Vlottende passiva									
Netto vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	2.060	2.060	2.060	2.060	2.060	2.060	2.060	2.060	2.060
Overlopende passiva	1.733	1.733	1.733	1.733	1.733	1.733	1.733	1.733	1.733
Totaal vlottende passiva	3.793	3.793	3.793	3.793	3.793	3.793	3.793	3.793	3.793

Totaal passiva	4.492	4.510	4.510	4.342	4.361	4.349	4.370	4.383	4.389
-----------------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------

EMU-saldo

In onderstaand overzicht is het EMU-saldo opgenomen voor het begrotingsjaar, voorgaande jaren en is eveneens de meerjarenraming uiteengezet. Eveneens als in de balans is de meerjarenraming van het EMU-saldo niet geïndexeerd en dus opgesteld op basis van prijzen 2018.

Bedragen x € 1.000	2016 (Jaarrekening)	2017 (Begroting)	2017 (Begrotings- wijziging)	2017 (2e Begrotings- wijziging)	2018 (Begroting)	2018 (Begrotings- wijziging)	2019 (Begroting)	2020 (Begroting)	2021 (Begroting)
1. Exploitatiesaldo vóór toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves (zie BBV, artikel 17c)	-503	18	18	-150	19	7	21	13	6
2. Afschrijvingen ten laste van de exploitatie	0	0	0	0	0	0	0	0	0
3. Bruto dotaties aan de post voorzieningen ten laste van de exploitatie minus de vrijval van de voorziening ten bate van de exploitatie	0	0	0	0	0	0	0	0	0
4. Investerings in (im)materiële vaste activa die op de balans worden geactiveerd	0	0	0	0	0	0	0	0	0
5. Baten uit bijdragen van andere overheden, de Europese Unie en overige, die niet op de exploitatie zijn verantwoord en niet al in mindering zijn gebracht bij post 4	0	0	0	0	0	0	0	0	0
6. Desinvesteringen in (im)materiële vaste activa: Baten uit desinvesteringen in (im)materiële vaste activa (tegen verkoopprijs), voor zover niet op exploitatie verantwoord	0	0	0	0	0	0	0	0	0
7. Aankoop van grond en de uitgaven aan bouw-, woonrijp maken e.d. (alleen transacties met derden die niet op de exploitatie staan)	0	0	0	0	0	0	0	0	0
8. Baten bouwgrondexploitatie: Baten voor zover transacties niet op exploitatie verantwoord	0	0	0	0	0	0	0	0	0
9. Lasten op balanspost Voorzieningen voor zover deze transacties met derden betreffen	0	0	0	0	0	0	0	0	0
10. Lasten i.v.m. transacties met derden, die niet via de onder post 1 genoemde exploitatie lopen, maar rechtstreeks ten laste van de reserves (inclusief fondsen en dergelijke) worden gebracht en die nog niet vallen onder één van bovenstaande posten	0	0	0	0	0	0	0	0	0
11. Boekwinst bij verkoop effecten	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Berekend EMU -saldo	-503	18	18	-150	19	7	21	13	6

De jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume

De begroting dient de jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van gelijke volume weergeven. Als gevolg van de invoering van het individueel keuzebudget (IKB) in 2017 heeft de RUD Drenthe niet langer dergelijke verplichtingen.

Investerings

Investerings met een economisch nut

De RUD heeft momenteel geen investeringen met een economisch nut.

Investerings in de openbare ruimte met maatschappelijk nut

De RUD kent geen investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut.

De financiering

Het BBV schrijft voor dat tevens aandacht dient te worden geschonken aan de financiering bij de uiteenzetting van de financiële positie. De financiering is nader uitgewerkt in paragraaf 5.2.

Verloop van de reserves en voorzieningen, inclusief meerjarenraming

Net zoals de meerjarenraming van de geprognosticeerd begin- en eindbalans en de meerjarenraming, is de meerjarenraming van de reserves uitgedrukt in prijzen 2018.

Reserves

De algemene reserve neemt in 2018 toe met het verwachte resultaat van € 7K. De bestemmingsreserve neemt in 2018 niet toe.

Bedragen x € 1.000									
Algemene reserve	2016 (Jaarrekening)	2017 (Begroting)	2017 (Begrotings- wijziging)	2017 (2e Begrotings- wijziging)	2018 (Begroting)	2018 (Begrotings- wijziging)	2019 (Begroting)	2020 (Begroting)	2021 (Begroting)
Saldo per 1-1	1.202	424	424	424	424	424	431	452	465
Bij: Resultaat		18	18	0	19	7	21	13	6
Af: Resultaat	503	0	0	0	0	0	0	0	0
Af: Onttrekking bestemmingsreserve	275	0	0	0	0	0	0	0	0
Saldo per 31 - 12	424	442	442	424	443	431	452	465	471
Bestemmingsreserve optimalisering bedrijfsvoering	2016 (Jaarrekening)	2017 (Begroting)	2017 (Begrotings- wijziging)	2017 (2e Begrotings- wijziging)	2018 (Begroting)	2018 (Begrotings- wijziging)	2019 (Begroting)	2020 (Begroting)	2021 (Begroting)
Saldo per 1-1	0	275	275	275	125	125	125	125	125
Bij:	275	0	0	0	0	0	0	0	0
Af:	0	0	0	150	0	0	0	0	0
Saldo per 31 - 12	275	275	275	125	125	125	125	125	125
Totaal van de reserves	699	717	717	549	568	556	577	590	596

Voorzieningen

De RUD Drenthe heeft momenteel nog geen voorzieningen gevormd. Er wordt bij de jaarrekening 2017 mogelijk wel een voorziening gevormd. Deze zal invloed hebben op het resultaat van de RUD Drenthe. De voorziening zal meegenomen worden in de begroting 2019.

BIJLAGE A - INDEXERING

Index	Indexering 2018*	Indexering 2019	Indexering 2020	Indexering 2021
Loonvoet sector overheid	2,4%	3,9%	4,0%	3,3%
Prijs netto materiële overheidsconsumptie	1,1%	1,6%	1,7%	1,9%
Gewogen index (90% loonvoet/10% materiële overheidsconsumptie)	2,3%	3,67%	3,77%	3,16%

**Op basis van MEV 2017 (conform kaderbrief 2018).*

Bron: Macro-economische verkenning 2018 (CPB)

BIJLAGE B - DEELNEMERSBIJDAGEN

Begrotingswijziging 2018					
Deelnemersbijdrage regulier (geïndexeerd met 2,3% en 5%)		€	12.802.011		
Incidentele verhoging		€	640.101		
Correctie niet Drentse Maat		€	187.124		
Subtotaal		€	13.629.235		
Deelnemersbijdrage Ontwikkelprogramma		€	330.000		
Totale deelnemersbijdrage*		€	13.959.235		
Deelnemer	Verhouding (begroting 2018)	Deelnemersbijdrage 2018-begroting	Correctie Niet Drentse Maat	Deelnemersbijdrage 2018 begrotingswijziging	Verhouding (na begrotingswijziging 2018)
Aa en Hunze	3,1%	€ 426.935	€ -	€ 426.935	3,1%
Assen	5,6%	€ 771.238	€ 60.705	€ 831.943	6,0%
Borger-Odoorn	3,2%	€ 440.708	€ 2.422	€ 443.129	3,2%
Coevorden	5,7%	€ 785.010	€ -	€ 785.010	5,6%
Emmen	23,0%	€ 3.167.586	€ -	€ 3.167.586	22,7%
Hoogeveen	8,2%	€ 1.129.313	€ -95.357	€ 1.033.956	7,4%
Meppel	5,2%	€ 716.150	€ -	€ 716.150	5,1%
Midden-Drenthe	7,0%	€ 964.048	€ 89.178	€ 1.053.226	7,5%
Noordenveld	3,6%	€ 495.796	€ -	€ 495.796	3,6%
Tynaarlo	3,3%	€ 454.480	€ -	€ 454.480	3,3%
Westerveld	3,1%	€ 426.935	€ 72.228	€ 499.163	3,6%
De Wolden	5,1%	€ 702.378	€ 57.949	€ 760.327	5,4%
Provincie Drenthe	23,9%	€ 3.291.535	€ -	€ 3.291.535	23,6%
Totaal	100%	€ 13.772.112	€ 187.124	€ 13.959.235	100,0%

*) In hoofdstuk 2 "Gewijzigde begroting 2018 in één oogopslag" is de deelnemersbijdrage aan het Ontwikkelprogramma (ad € 330.000) opgenomen in het bedrag van projecten en leges.